

Enhed
Kontoret for Familien

KOMMENTERET HØRINGSNOTAT OVER

Sagsbehandler
Merethe Johansen

Sagsnr.
2015 - 6289

Forslag til lov om ændring af forældreansvarsloven og lov om social service (Forældremyndighed når den ene forælder har forvoldt den anden forælders død m.v.)

Doknr.
275027

1. Hørte myndigheder og organisationer mv.

Dato
28-10-2015

Et udkast til forslag til lov om ændring af forældreansvarsloven og lov om social service (Forældremyndighed når den ene forælder har forvoldt den anden forælders død m.v.) blev den 29. september 2015 sendt i høring.

Lovforslaget udmønter politisk aftale af 9. september 2015 mellem alle Folketingspartier om ændring af forældreansvarslovens § 15.

Det overordnede formål med lovforslaget er at styrke barnets perspektiv og yderligere at tydeliggøre, at lovens grundlæggende princip om, at alle afgørelser skal træffes ud fra, hvad der er bedst for barnet, også er styrende, når der skal tages stilling til forældremyndigheden i tilfælde, hvor den ene forælder har forvoldt den anden forælders død.

Lovforslaget er sendt i høring hos:

Advokatrådet, Ankestyrelsen, Barnets Tarv Nu, Bedsteforældrene – imod forældreansvarsloven, Byretterne, Børne- og Kulturchefforeningen, Børnerådet, Børnesagens Fællesråd, Børns Vilkår, Dansk Psykolog Forening, Dansk Socialrådgiverforening, Danske Advokater, Danske Familieadvokater, Daspcan – Dansk Selskab til Forebyggelse af Børnemishandling og Omsorgssvigt, Datatilsynet, Den Danske Dommerforening, Dommerfuldmægtigforeningen, Domstolenes Tjenestemandforening, Domstolsstyrelsen, Et barn to forældre, FBU ForældreLANDSforeningen, Foreningen af Socialchefer i Danmark, Foreningen af Statsforvaltningsjurister, Foreningen Far til Støtte for Børn og Forældre, HK/Danmark, HK Landsklubben Danmarks Domstole, Institut for Menneskerettigheder, Kommunernes Landsforening, Kvinderådet, Landsforeningen Børn og Samvær, Landsorganisationen af Kvindekrisecentre (LOKK), Mande-krisecentret, Mødrehjælpen, Red Barnet, Rigsombudsmanden i Grønland, Rigsombudsmanden på Færøerne, Rigspolitiet, Statsforvaltningen, Vestre Landsret, Østre Landsret.

Social- og Indenrigsministeriet har modtaget hørings svar fra følgende myndigheder og organisationer m.v.:

Advokatrådet, Ankestyrelsen, Barnets Tarv Nu, Byretterne, Børnerådet, Børnesagens Fællesråd, Børns Vilkår, Datatilsynet, Den Danske Dommerforening, Domstolsstyrelsen, HK Landsklubben Danmarks Domstole, Institut for Menneskerettigheder, Kommunernes Landsforening, Landsorganisationen af Kvindekrisecentre (LOKK), Mødrehjælpen, Red Barnet, Rigsombudsmanden på Færøerne, Rigspolitiet, Vestre Landsret og Østre Landsret.

Nedenfor er gengivet de væsentligste punkter i de modtagne hørings svar.

Social- og Indenrigsministeriet har også modtaget hørings svar fra andre end høringsparterne. Ministeriet henviser til, at samtlige hørings svar fra disse foreninger, privatpersoner m.v. i lighed med hørings svar fra høringsparter er vedlagt dette notat i deres helhed.

2. Hørings svarene

Ankestyrelsen, Byretterne, Den Danske Dommerforening, Domstolsstyrelsen, HK Landsklubben Danmarks Domstole, Institut for Menneskerettigheder, Rigsombudsmanden på Færøerne, Rigspolitiet, Vestre Landsret og Østre Landsret har ikke bemærkninger til lovforslaget.

2.1. Forældremyndighed når en forælder afdør ved døden

Advokatrådet foreslår, at barnets retstilling i sager om forældremyndighed ved død sikres ved, at børn fra 15 år kan tildeles partsstatus og dermed have mulighed for at indbringe sagen for domstolene. Advokatrådet foreslår også, at der overfor Statsforvaltningen fastsættes tidsfrister for, hvor hurtigt sagen skal sættes i gang, og hvornår sagens parter skal indkaldes til møde i Statsforvaltningen.

Barnets Tarv Nu finder det hensigtsmæssigt, at § 15 i forældreansvarsloven ændres, herunder at den, der forvolder sin partners død, ikke længere skal have fortrinsstilling, når forældremyndigheden over børnene skal afgøres. Barnets Tarv Nu er dog også af den opfattelse, at begrebet "barnets bedste" må indholdsudfyldes for forældreansvarsloven generelt, og at dette bør ske ved direkte henvisning til FN's Børnekonvention.

Børnerådet kan tilslutte sig de foreslåede ændringer på området, hvor den ene forælder har forvoldt den anden forælders død. Det er Børnerådets opfattelse, at Statsforvaltningen også bør have mulighed for at vurdere forældremyndigheden i de tilfælde, hvor den ene forælder dør, men hvor dødsfaldet ikke er forvoldt af den efterlevende forælder, og den efterlevende forælder beholder forældremyndigheden. Dette skal være tilfældet, hvis der ikke er kontakt mellem barnet og den efterlevende forælder, eller hvis der ikke er en god kontakt/relation mellem barnet og forælderen.

Børnesagens Fællesråd finder det helt afgørende, at Statsforvaltningen i alle tilfælde, hvor den ene forælder har forvoldt den anden forælders død, skal tage stilling til, hvad der er bedst for barnet, og at det derfor er konsekvent, at den lovbestemte fortrinsstilling for den efterlevende forælder udgår, når denne har forvoldt den anden forælders død.

Børns Vilkår mener, at lovforslaget er egnet til at styrke barnets perspektiv i en situation, hvor det har mistet en forælder. Børns Vilkår er enig i, at det enkelte barns tarv bør være afgørende, og at der bør foretages en konkret vurdering i hver enkelt sag, således som forslaget lægger op til.

Landsorganisationen af Kvindekrisecentre (LOKK) finder det overordentligt positivt, at reglerne om placering af forældremyndighed, når en eller begge forældre afgår ved døden, med de foreslåede lovændringer tydeliggør forældreansvarslovens grundprincip om, at alle afgørelser efter loven skal træffes efter, hvad der er til barnets bedste. LOKK foreslår forskellige tiltag i forhold til Statsforvaltningens sagsbehandling, som kan præciseres i de administrative forskrifter.

Mødrehjælpen finder, at det altid er barnets tarv som skal være styrende i de beslutninger, som myndighederne træffer vedr. forældremyndighed. Derfor finder Mødrehjælpen, at det er positivt, at det med forslaget slås tydeligt fast, at barnets tarv skal være styrende i myndighedernes vurdering af tildeling af forældremyndighed efter en eller begge forældres død.

Red Barnet er meget positive overfor den foreslåede ændring af loven, idet det med ændringerne gøres klart, at det altid er barnets bedste, som er det styrende hensyn.

Social- og Indenrigsministeriets bemærkninger:

Ministeriet bemærker, at børn under 18 år er umyndige (bortset fra børn, der har indgået ægteskab) og derfor undergivet forældremyndighed. Udgangspunktet er, at forældremyndighedsindehaveren udøver barnets rettigheder på barnets vegne. Barnet betragtes som part i de administrative familieretlige sager, der vedrører barnet selv, men anses for partsinhabilt. Det er således indehaveren af forældremyndigheden, der – på grund af barnets partsinhabilitet – udøver partsbeføjelserne på barnets vegne. Ministeriet finder ikke, at der er anledning til at forlade udgangspunktet om, at det er forældrene, der udøver partsbeføjelserne på barnets vegne.

Det fremgår af § 2 i forældreansvarsloven, at forældremyndighedsindehaveren skal varetage omsorgen for barnet og kan træffe afgørelse om dets personlige forhold ud fra barnets interesser og behov. Udgangspunktet i loven er således, at forældrene rummer de bedste løsninger for barnet. Det afhænger af kontakten mellem forældremyndighedsindehaveren og barnet, i hvilket omfang forældremyndighedsindehaveren varetager sine forpligtelser direkte, og også i hvilket omfang forældremyndighedsindehaveren personligt varetager alle sine pligter. Der er eksempelvis ikke noget til hinder for, at en forælder har forældremyndigheden over et barn eller har del i denne, selvom vedkommende ikke bor sammen med barnet eller eventuelt bor langt fra barnet. Ministeriet finder således ikke, at der i andre dødsfaldssituationer er anledning til at forlade udgangspunktet i loven om, at forældrene rummer de bedste løsninger for barnet.

Efter gældende ret kan andre bl.a. anmode om forældremyndigheden over barnet ved en forælders død, hvis forældrene havde fælles forældremyndighed, men barnet ikke boede sammen med den efterlevende forælder. Dette gælder både i de situationer, hvor den ene forælder har forvoldt den anden forælders død og i andre dødsfaldssituationer. Lovforslaget gør ikke op med denne retstilstand.

Ministeriet bemærker endelig, at det fremgår af de almindelige bemærkninger, afsnit 3.2.4., at der fortsat vil være behov for en grundig og tilbunds gående undersøgelse af samtlige elementer i sagen. Dette vil blive uddybet i vejledning om forældremyndighed og barnets bopæl. Særligt i forhold til anbefalingen om, at der bør stilles krav til, hvor hurtigt sagerne skal sættes i gang og til, hvornår forældrene indkaldes til møde, bemærker ministeriet, at afgørelsen om, hvem der skal have forældremyndigheden efter en forælders død, er betydningsfuld og kan være meget indgribende overfor barnet. Dette stiller betydelige krav til myndighedernes sagsoplysning. Sagsoplysningen, herunder mødeafholdelse med parterne, tilrettelægges af hensyn til sagens karakter nærmere af Statsforvaltningen i den konkrete sag.

2.2. Efterprøvelse af den efterlevende forælders forældremyndighed, når denne har forvoldt den anden forælders død

Datatilsynet anbefaler, at formuleringen i forslagets afsnit 3.3.3., om at videregivelsen af oplysninger forudsættes at ske i overensstemmelse med persondataloven, ændres, sådan at videregivelser af oplysninger skal ske i overensstemmelse med persondataloven. Datatilsynet anbefaler også, at det i lovforslaget præciseres, at persondatalovens regler også skal iagttages ved kommunens orientering af Statsforvaltningen.

Kommunernes Landsforening ser det som positivt, at Statsforvaltningen skal efterprøve, hvad der er bedst for barnet i forhold til forældremyndighed i alle situationer, hvor den ene forælder har forvoldt den anden forælders død. Kommunernes Landsforening er indforstået med, at kommunerne i disse tilfælde skal medvirke til at finde en egnet forældremyndighedsindehaver. Foreningen foreslår, at det præciseres i lovforslaget, at det er Statsforvaltningen, der vurderer og træffer afgørelse om, hvem der skal have forældremyndigheden. Endelig foreslår foreningen, at politiet bør underrette Statsforvaltningen direkte samtidig med, at kommunen underrettes, så Statsforvaltningen underrettes hurtigst muligt, og en arbejdsgang spares.

Landsorganisationen af Kvindekrisecentre (LOKK) finder det overordentlig positivt, at det med de foreslåede lovændringer fremadrettet gøres obligatorisk for Statsforvaltningen i alle tilfælde at efterprøve, hvad der er bedst for barnet i relation til placering af forældremyndigheden, når den efterlevende forælder har forvoldt den anden forælders død. Organisationens foreslår, at der sker en præcisering i lovforslaget sådan, at det fremgår, at barnets netværk skal inddrages i Statsforvaltningens sagsbehandling. LOKK anbefaler, at politiet skal underrette Statsforvaltningen direkte, når kommunen underrettes i tilfælde, hvor den ene forælder har forvoldt den anden forælders død.

Mødrehjælpen bakker op om forslaget om, at Statsforvaltningen altid skal foretage en konkret vurdering af, om det er i barnets interesse, at den efterlevende forælder eller en anden voksen har forældremyndigheden og skal træffe vigtige beslutninger om barnets hverdag og liv.

Social- og Indenrigsministeriets bemærkninger:

Det fremgår bl.a. af § 153, stk. 1 i lov om social service, at personer, der udøver offentlig tjeneste eller offentligt hverv, skal underrette kommunalbestyrelsen, hvis de under udøvelsen af tjenesten eller hvervet får kendskab til eller grund til at antage, at et barn eller en ung under 18 år kan have behov for

særlig støtte. Som det fremgår af lovforslagets afsnit 3.3.1., er politiets håndtering af sager, som er omfattet af § 153, stk. 1, herunder hvor den ene forælder forvolder den anden forælders død, beskrevet i en rundskrivelse udarbejdet af Rigspolitiet. Heraf fremgår retningslinjer til politikredsene for politiets indberetning til kommunen om børn og unge under 18 år, der har behov for særlig støtte, jf. servicelovens § 153, stk. 1.

For at understøtte at Statsforvaltningen kan behandle en sag om forældremyndighed, når den ene forælder har forvoldt den anden forælders død, også selvom barnet ikke ved dødsfaldet står uden forældremyndighedshaver, og selvom der ikke er nogen, der anmoder om forældremyndigheden, skal Statsforvaltningen oplyses om sagen.

Som det fremgår ovenfor gælder en generel underretningspligt, hvis politiet får kendskab til eller grund til at antage, at et barn eller en ung under 18 år kan have behov for særlig støtte. Det kan f.eks. være i situationer, hvor der er behov for at underrette kommunen og sikre den nødvendige kontakt mellem politiet og kommunen i forbindelse med en anholdelse eller varetægtsfængsling af forældre til børn og unge under 18 år. Dette gør sig særligt gældende, såfremt den anholdte eller varetægtsfængslede har eneansvaret for mindreårige børn, hvor der vil være behov for umiddelbart at drage omsorg for dem. Politiets opgavevaretagelse er således i disse situationer at sikre, at der efter behov sker underretning af kommunen, som skal iværksætte den nødvendige støtte til barnet. Det vil overfor politiet blive præciseret at også situationer, hvor den ene forælder har forvoldt den anden forælders død kan være omfattet af underretningspligten. Det bemærkes i øvrigt, at det samtidig foreslås, at kommunen også i disse sager efter anmodning fra Statsforvaltningen skal medvirke til at finde en egnet forældremyndighedsindehaver.

Ministeriet bemærker også, at kommunalbestyrelsen efter § 57 i lov om social service, og som beskrevet i lovforslaget, i fornødent omfang skal medvirke til, at der udpeges en egnet forældremyndighedsindehaver, hvis ingen har forældremyndigheden over et barn. Kommunen er forpligtet til at afgive en udtalelse om barnet og om eventuelle ansøgere om forældremyndigheden, hvis Statsforvaltningen anmoder om det.

Kommunen må i disse tilfælde yde en aktiv indsats for at finde frem til egnede personer, hvis kommunen ikke umiddelbart er bekendt med personer, der kan komme på tale som forældremyndighedsindehaver. Kommunen må således tage kontakt til barnet, pårørende, bekendte eller andre, der står barnet nær, med henblik på at finde frem til den eller de personer, der vil være egnede til at have forældremyndigheden.

Ministeriet bemærker, at det i lovforslaget vil blive præciseret, at det i de tilfælde, hvor kommunen i fornødent omfang skal medvirke til at finde en egnet forældremyndighedsindehaver, altid er Statsforvaltningen, der vurderer og træffer afgørelse om, hvem der skal have forældremyndigheden over barnet.

Endelig vil det også i lovforslaget blive præciseret, at videregivelse af oplysninger i sager om forældremyndighed ved død altid skal ske i overensstemmelse med persondatalovens regler herom.

2.3. Forældremyndighed til samlevende par

Landsorganisationen af Kvindekrisecentre (LOKK) ser positivt på, at reglerne om overførsel af forældremyndighed med den foreslåede lovændring bringes på linje med andre dele af den familieretlige lovgivning.

Børnesagens Fællesråd finder, at det er en styrkelse af barnets bedste, når andre herunder samlevende par kan anmode om forældremyndigheden.

Børns Vilkår ser positivt på, at man med lovforslaget ændrer loven for så vidt angår samlevende således, at retstilstanden for denne gruppe forældre stemmer overens med de samlivsformer, der nu er helt almindelige.

Mødrehjælpen bakker op om forslaget om en revidering af forældreansvarslovens § 13, således at forældremyndighed kan overføres til samlevende og stabile par og ikke kun personer, som er gift med hinanden.